

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 04.09.2024 nr 1.2-2/83-1,
SOM/24-0870/-1K
Meie 13.09.2024 nr 1.1-11/3876-2

Perehüvitiste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu

Austatud proua minister

Kooskõlastame perehüvitiste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu järgmiste märkustega.

1. Eelnõuga kaotatakse vanemahüvitise vähendamine, kui saaja töötab ja teenib suurt palka. Leiame, et see on riigi poolt vale sõnum ja riigieelarve paketi kokkuhoiu eesmärgiga vastuolus. Kuigi seletuskirjas märgitakse, et sellega kaasneb negatiivne risk, peetakse seda ebaoluliseks. Leiame, et siin on üks vanemahüvitise võtmeprobleem, mis võib muudatusega süveneda: hüvitist saav (suurema palgaga) vanem töötab ja lapsega on tegelikult kodus see vanem, kes hüvitist ei saa. Ennekoike võib tekkida soov „skeemitada“ nendel, kes on kõrgemapalgalised ja kellel seni ei olnud võimalust ega rahalist motivatsiooni süsteemist maksimumi võtta. Sellega kaasneb ühelt poolt riigile täiendav kulu ning teiselt poolt kaotab madalapalgalisem osapool oma töösuhte ning ravikindlustuse. Vanemahüvitise eesmärk on maksta asendussissetulekut inimesele, kes reaalselt last hooldab. Palume Sotsiaalministeeriumil analüüsida kõnealuse muudatuse mõju ja vajadusel täiendada eelnõu.

2. Sotsiaalmaksuseaduses ning töötervishoiu ja tööohutuse seaduses tehtavate muudatuste kohaselt on ajutise töövõimetuse hüvitise ülempiiri rakendumisel nii füüsilisest isikust ettevõtjal (FIE) kui ka tööandjal õigus maksta maksuvabalt haigushüvitist saamata jääva summa ulatuses. Ajutise töövõimetuse hüvitise suuruse arvutab Tervisekassa eelneval aastal isiku eest või tema poolt makstud sotsiaalmaksu alusel. Selleks, et tööandja või FIE saaks määrata saamata jäävat osa, peaks neil olema teada Tervisekassa arvatud ajutise töövõimetuse hüvitise suurus. Sellist teavet tööandajal ega FIE-l ei ole. Kõnealuse haigushüvitise suurust peaks tööandja või FIE saama arvutada neile teada olevate andmete põhjal.

Teeme ettepaneku muuta sõnastust järgmiselt:

1) sotsiaalmaksuseaduse § 3 punkti 18 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:
„Ravikindlustuse seaduse § 54 lõikes 1¹ sätestatud ajutise töövõimetuse hüvitise ülempiiri rakendumisel võib käesoleva punkti esimese lause alusel arvatud summale liita eelmise aasta kalendripäeva keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava tulu ja ajutise töövõimetuse hüvitise ülempiiri vahe.“;

2) töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 12³ lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Ravikindlustuse seaduse § 54 lõikes 1¹ sätestatud ajutise töövõimetuse hüvitise ülempiiri rakendumisel võib tööandja keskmise töötasu ja ajutise töövõimetuse hüvitise ülempiiri vahe töötajale hüvitada .“.

Lisaks märgime, et taoline soodustus tekitab ebavõrdset kohtlemist olukorras, kus töötajal on mitu tööandjat või ta tegutseb samaaegselt FIE-na. Seaduses on täpsustamata, millisel tööandjal ja kui suures ulatuses on sellisel juhul õigus maksta ülempiiri rakendumisel saamata jääva tulu ulatuses sotsiaalmaksuvaba haigushüvitist.

3. Eelnõuga lõpetatakse ülalpeetavate abikaasade/elukaaslaste eest sotsiaalmaksu ravikindlustusosa maksmine. Seletuskirja mõjuhinnangus on välja pakutud rida käitumuslikke eeldusi. Mõned neist tunduvad liialt optimistlikud: näiteks, et kolme aastaga on pooled inimesed mõjutatud sihtgrupist tööle läinud. Seletuskirjas võiks välja tuua, kui tundlik on mõjuhinnang nende eeldustele ning millised riskid kaasnevad, kui need eeldused osutuvad valeks.

4. Hetkel veel seletuskirjas toodud IT-kuludel puudub katteallikas, otsused tehakse RES-RE 2025–2028 protsessis.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Marge Kaskpeit 5885 1423 Marge.Kaskpeit@fin.ee

Kairi Ani 5885 1373 Kairi.Ani@fin.ee

Risto Kaarna 5885 1465 Risto.Kaarna@fin.ee

Elo Piksarv 5982 5069 Elo.Piksarv@fin.ee